Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol

Cyngor Gwynedd

Blwyddyn archwilio: 2013-14

Cyhoeddwyd: Medi 2014

Cyfeirnod y ddogfen: GC2014

Statws yr adroddiad

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Gwynedd fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Cynnwys

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar eich datganiadau ariannol. Mae rhai materion i'w dwyn i'ch sylw cyn iddynt gael eu cymeradwyo.

Adroddiad cryno	
Cyflwyniad	4
Statws yr archwiliad	4
Adroddiad archwilio arfaethedig	4
Materion sylweddol sy'n deillio o'r archwiliad	5
Annibyniaeth a gwrthrychedd	7
Atodiadau	
Llythyr Sylwadau Terfynol	9
Adroddiad archwilio arfaethedig yr Archwilydd Penodedig i Cyngor Gwynedd	12
Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed i'r datganiadau ariannol drafft y dylid tynnu sylw y Cyngor Gwynedd atynt	14

Adroddiad cryno

Cyflwyniad

1. Mae'r Archwilydd Penodedig yn gyfrifol am roi barn ynghylch pa un a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Gwynedd ar 31 Mawrth 2014 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.
2. Nid ydym yn ceisio cael sicrwydd llwyr bod y datganiadau ariannol wedi'u datgan yn gywir, ond rydym yn mabwysiadu'r cysyniad o berthnasedd. Wrth gynllunio a chynnal yr archwiliad, rydym yn ceisio nodi camddatganiadau perthnasol yn eich datganiadau ariannol, hynny yw, y rhai hynny a allai gamarwain rhywun sy'n darllen y cyfrifon.
3. Y symiau meintiol a ddefnyddiwn i farnu bod camddatganiadau o'r fath yn berthnasol i Cyngor Gwynedd yw £3.920 miliwn ar gyfer eitemau incwm a gwariant a balansau cyfalaf gweithio, a £3.862 miliwn ar gyfer balansau eraill. Gall materion ansoddol penodol megis gofynion cyfreithiol a rheoliadol a sensitifrwydd gwleidyddol hefyd bennu p'un a fernir bod eitem yn berthnasol ai peidio.
4. Mae Safon Archwilio Ryngwladol (ISA) 260 yn ei gwneud yn ofynnol i ni gofnodi rhai materion sy'n deillio o'r archwiliad o'r datganiadau ariannol i'r sawl sy'n gyfrifol am lywodraethu corff mewn da bryd i gymryd camau priodol.
5. Mae'r adroddiad hwn yn nodi, er mwyn eu hystyried, y materion hynny sy'n codi o'r archwiliad o ddatganiadau ariannol Cyngor Gwynedd, ar gyfer 2013-14, y mae angen cyflwyno adroddiad arnynt o dan ISA 260.

Statws yr archwiliad

6. Gwnaethom dderbyn y datganiadau ariannol drafft ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 ar 30 Mehefin 2014 sef y terfyn amser y cytunwyd arno, ac rydym erbyn hyn wedi cwblhau'r gwaith archwilio fwy neu lai.
7. Rydym yn cyflwyno adroddiad i chi ar y materion mwyaf arwyddocaol sy'n deillio o'r archwiliad, y credwn y dylech eu hystyried cyn cymeradwyo'r datganiadau ariannol. Mae tîm yr archwiliad eisoes wedi trafod y materion hyn gyda Dafydd Edwards, y Pennaeth Cyllid.

Adroddiad archwilio arfaethedig

8. **Bwriad yr Archwilydd Penodedig yw cyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar y datganiadau ariannol** unwaith y byddwch wedi darparu Llythyr Sylwadau i ni yn seiliedig ar yr hyn a nodir yn Atodiad 1.
9. Nodir yr adroddiad archwilio arfaethedig yn Atodiad 2.

Materion sylweddol sy’n deillio o’r archwiliad

Camddatganiadau nas cywirwyd

10. Nodwn isod y camddatganiad a nodwyd gennym yn y datganiadau ariannol, a drafodwyd gyda’r rheolwyr ond sy’n parhau heb eu cywiro, a gofynnwn iddynt gael eu cywiro. Os byddwch yn penderfynu peidio â chywiro’r camddatganiad hyn, gofynnwn i chi roi’r rhesymau dros beidio â’u cywiro

Mae Darpariaeth safle gwastraff y Cyngor wedi tanddatgan o £404,000

11. Mae amcangyfrif y Cyngor ô’u goblygiadau tymor hir sy’n dyledus am safleoedd gwastraff yn £8.388 miliwn. Er hynny, y darpariaeth am safleoedd gwastraff yn y cyfrifion yw £7.884 miliwn a felly wedi tanddatgan o £404,000.

Camddatganiadau a gywirwyd

12. Mae yna gamddatganiadau a gywirwyd gan y rheolwyr, ond yr ystyriwn y dylid tynnu eich sylw atynt gan eu bod yn berthnasol i’ch cyfrifoldebau mewn perthynas â’r broses o gyflwyno adroddiadau ariannol. Nodir y rhain, ynghyd ag esboniadau, yn Atodiad 3.

Materion sylweddol eraill sy’n deillio o’r archwiliad

13. Fel rhan o’r archwiliad, rydym yn ystyried nifer o faterion ansoddol a meintiol sy’n berthnasol i’r cyfrifon ac yn cyflwyno adroddiad i chi ar unrhyw faterion sylweddol sy’n codi. Roedd rhai materion yn codi yn y meysydd hyn eleni:

Mae gennym rhai bryderon ynglŷn ag agweddau ansoddol ar eich arferion cyfrifyddu a’ch proses o gyflwyno adroddiadau ariannol.

14. Mae gennym y pryderon canlynol ynglŷn a agweddau ansoddol ar eich arferion cyfrifyddu â adrodd ariannol:

Mae na nifer o faterion ynglŷn a asedau cyfredol heb fod angen sydd angen rhoi sylw at.

15. Fel rhan o’n gwaith ar asedau cyfredol heb fod angen, fe nodwyd y materion canlynol.

- O fewn cofrestr asedau y Cyngor mae na asedau sydd â gwerth llyfr net o £dim, ond mae gwerth grôs, dibrisiant cronnus â amhariad yn £25.6 miliwn. Tra nid ydym wedi darganfod ddim pryderon ynglŷn a perchnogaeth yr asedau hyn, mae’n codi’r mater a ydi yr asedau yma dal yn weithredol a felly ydi’r polisi dibrisiant sydd wedi eu cymhwyso (i gydnabod defnydd o’r ased) yn briodol.

- Hefyd, yn hanesyddol nid yw'r Cyngor wedi sicrhau bod eu holl asedau yn cael ei cofnodi yn y cofrestr asedau yn ddigon manwl ar gyfer cydnabod yr asedau unigol yn hawdd. Mae hyn yn arbenning o wir am isadeiladwaith, cerbydau, offer a chyfarpar. Ceir goblygiadau bosib, o rhan sicrhau cyfrifyr yr asedau yn gywir mewn perthynas a dibrisiant â amhariad, ond hefyd yn caniatáu i'r cyngor cadarnhau yn hawdd bod yr asedau dal mewn bodolaeth a defnydd.
- Yn ogystal â cofrestr asedau y Cyngor, sy'n cael ei defnyddio yn bennaf am ddibenion cyfrifyddu, mae nifer o adrannau yn cynnal rhestr asedau arwahân, ee cofnodion cerbydau ac eiddo. Nid yw'r confnodion hyn yn cael ei cysoni'n rheolaidd gyda'r cofrestr asedau i sicrhau bod y cofrestr yn gyflawn.

16. Dylai'r Cyngor cynnal adolygiad o'i gofrestr asedau i gryfhau ansawdd y cofnodion manwl ac i ystyried a yw ei pholisïau dibrisiant a/ neu polisïau dargadwad yn briodol.

Yn gyffredinol, mae ansawdd y cyfrifon yn eithaf da ond mae na rhai materion angen sylw.

17. Rydym wedi nodi'r meysydd canlynol lle mae angen gwaith pellach:

- Mae y Cyngor yn mabwysiadu gweithdrefnau fel rhan o'i broses cae lawr, i sicrhau cofnodir trafodion yn y flwyddyn ariannol cywir. Fodd bynnag, rydym wedi adnabod nifer o trafodion wedi eu cofnodi'n anghywir. Syrthiodd y rhain oll mewn sypiau o anfonebau a prosesir yn syth ar ôl y dyddiad benderfynol ar gyfer prosesu anfonebau yn y flwyddyn flaenorol. Tra rydyn yn fodlon bod y cyfrifon ddim wedi camddatganu yn faterol o ganlyniad i hyn, mae angen i'r Cyngor sicrhau yn y dyfodol bod trafodion cael eu cofnodi'n gywir.
- Er mwyn cyfrifo am eu costau pensiwn yn unol â safon Cyfrifo Rhyngwladol (IAS) 19 (Buddion Gweithwyr), Mae y Cyngor yn derbyn gwybodaeth gan actiwari Gronfa Pensiwn Gwynedd (Hymans Robertson LLP). Fel y nodir isod, mae yr actiwari yn seilio ei chyfrifiadau, yn rhannol ar wybodaeth a dderbyniwyd oddi wrth yr awdurdod gweinyddu. Ers paratoi y cyfrifon yn mis Gorffennaf, yr oedd yn angenrheidiol bod yr actiwari yn ail gyhoeddi adroddiad IAS 19 Gwynedd. Mi oedd yr ailddatgan cyntaf yn dilyn y canfyddiad bod yr actiwari wedi cyfrif ddwywaith y rhwymedigaethau a oedd yn ymwneud â hen Gyngor Sir Gwynedd. Roedd yr ail ailddatgan wedi nodi bod gwybodaeth cyfraniadau Cyngor Gwynedd a ddarparwyd i'r actiwari yn cynnwys cyfraniadau y Cydbwyllgor GwE, sydd yn cynhyrchu adroddiad a cyfrifon ar wahân. Tra mae'r cyngor yn dibynnu ar yr awdurdod gweinyddu â yr actiwari am y datgeliadau hyn, byddem yn disgwyl ir cyngor cynnal adolygiad i bodloni eu hunain y rhesymoldeb o'r ffigyrau.

Yr ydym wedi nodi un gwendid materol yn eich rheolaethau mewnol

18. Mae safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 (Buddion Gweithwyr) yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff datgelu yn eu cyfrifon yr asedau, rhwymedigaethau a thrafodion, ynghyd â gwybodaeth benodol am tybiaethau sylfaenol, o ran buddiannau ymddeol.

19. Mae'r actiwari yn paratoi prisiad tair blynyddol a'r prisiad blynyddol o rwymedigaethau'r gronfa bensiwn, ar sail IAS 19, sy'n darparu datganiadau refeniw a mantolen i'w cynnwys yn y datganiadau ariannol. Mae hyn yn cael ei baratoi gan ddefnyddio ystod o ddata, a ddarperir gan yr awdurdod gweinyddol, a rhagdybiaethau actiwaraidd.

20. Fel oedd yr achos yn 2012/13, Nodwyd bod y data a ddarperir i'r actiwari o ran data aelodaeth wedi bod yn destun ailddatgan ac yn dal i fod yn destun adolygiad pellach

21. Y prif reswm dros y newidiadau canlyniadau o'r angen i adlewyrchu swyddi lluosog a ddelir gan yr un unigolyn ar wahân yn y system pensiwn. Yn ogystal, mae'n bosib bod achosion lle nad yw'r manylion terfynu wedi eu darparu ac mae aelodau yn cael eu cam ddatgan yn weithredol yn hytrach na gohiriedig.

22. Gallai hyn gael effaith sylweddol ar y prisiad tair blynyddol a prisiad blynyddol IAS 19 a ddarperir gan yr actiwari. Fodd bynnag, ar gyfer y cyfrifon 2013-14 rydym yn fodlon nad yw'n cael effaith sylweddol.

23. Fel yn nodwyd gennym y llynedd, mae'n hanfodol bod y Cyngor dal yn sicrhau bod ei systemau cyflogres a phensiynau yn cael eu cysoni'n llawn a bod y manylion yn cael eu cadw'n gywir, yn y ddwy system, ar sail barhaus i sicrhau y gall yr actiwari paratoi'r prisiad actiwaraidd yn seiliedig ar ddata aelodaeth cadarn

Nid oes unrhyw faterion eraill y mae angen i ni eich hysbysu amdanynt

24. Nid oes unrhyw faterion eraill i'w hysbysu i chi. Yn arbennig:

- Ni ddaethom ar draws unrhyw anawsterau sylweddol yn ystod yr archwiliad.
- Ni thrafodwyd ac ni hysbyswyd y rheolwyr am unrhyw faterion sylweddol y mae angen i ni eich hysbysu amdanynt.
- Nid oes unrhyw faterion eraill sy'n arwyddocaol i'r gwaith o oruchwylio'r broses o gyflwyno adroddiadau ariannol y mae angen i ni eich hysbysu chi amdanynt.
- Ni nodwyd gwendidau perthnasol yn eich rheolaethau mewnol nad ydym wedi eich hysbysu amdanynt eisoes
- Nid oes unrhyw faterion eraill y mae'n ofynnol iddynt, yn ôl safonau archwilio, gael eu cyfleu i'r sawl sy'n gyfrifol am lywodraethu.

Annibyniaeth a gwrthrychedd

25. Fel rhan o'r broses derfynol, mae'n ofynnol i ni roi sylwadau i chi ynghylch ein hannibyniaeth.

26. Rydym wedi cydymffurfio â safonau moesegol ac yn ein barn broffesiynol, rydym yn annibynnol ac ni chaiff ein gwrthrychedd ei beryglu. Nid oes unrhyw gydberthnasau rhwng Swyddfa Archwilio Cymru a Cyngor Gwynedd sy'n effeithio ar ein gwrthrychedd a'n hannibyniaeth yn ein barn ni.

Atodiad 1

Llythyr Sylwadau Terfynol

[Pennawd llythyr y corff a archwilir]

Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

25 Medi 2014

Annwyl Mr Barrett,

SYLWADAU YN YMWNEUD Â DATGANIADAU ARIANNOL 2013/14

Darperir y llythyr hwn mewn perthynas â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan honno o'r Adroddiad Cydnabyddiaeth a archwilir) Cyngor Gwynedd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 er mwyn mynegi barn ar ba mor wir a theg ydynt ac i ba raddau y maent wedi'u paratoi'n briodol.

Rydym yn cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ar ôl cynnal ymchwiliadau a oedd yn ddigonol yn ein barn ni, y gallwn wneud y sylwadau canlynol i chi.

SYLWADAU RHEOLWYR

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig; yn benodol, mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg yn unol â hynny.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am gynllunio, gweithredu, cynnal ac adolygu trefniadau rheolaeth fewnol er mwyn atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a Roddir

Rydym wedi rhoi'r canlynol i chi:

- mynediad llawn i'r canlynol:
  - yr holl wybodaeth rydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i'r broses o baratoi'r datganiadau ariannol, megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;

- gwybodaeth ychwanegol y gwnaethoch ofyn amdani gennym at ddiben yr archwiliad; a
- mynediad anghyfyngedig i staff yr oedd yn angenrheidiol i chi, yn eich barn chi, gael tystiolaeth archwilio ganddynt.

- canlyniadau ein hasesiad o'r risg y gall y datganiadau ariannol fod wedi eu cam-ddatgan mewn modd perthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth am dwyll neu dwyll a amheuir rydym yn ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Cyngor Gwynedd ac yn ymwneud â:
  - rheolwyr;
  - cyflogeion sydd â rolau pwysig yng nghyd-destun rheolaeth fewnol; neu
  - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol.
- ein gwybodaeth am unrhyw honiadau o dwyll, neu dwyll a amheuir, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a roddwyd i ni gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth am bob achos hysbys neu achos a amheuir o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- manylion yr holl bartïon cysylltiedig a holl gydberthnasau a thrafodion y partïon cysylltiedig rydym yn ymwybodol ohonynt.

SYLWADAU AR Y DATGANIAD ARIANNOL

Cofnodwyd pob trafodyn, ased a rhwymedigaeth yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae'r rhagdybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd i wneud amcangyfrifon cyfrifyddu, gan gynnwys y rheini a fesurwyd ar werth teg, yn rhesymol.

Cyfrifwyd yn briodol am gydberthnasau a thrafodion partïon cysylltiedig ac fe'u datgelwyd yn briodol.

Addaswyd ar gyfer pob digwyddiad neu datgelwyd pob digwyddiad a ddigwyddodd ar ôl y dyddiad adrodd y mae angen ei addasu neu ei ddatgelu.

Datgelwyd pob achos gwirioneddol neu bosibl hysbys o ymgyfreitha a hawliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol i'r archwilydd, a chyfrifwyd amdanynt a'u datgelu yn unol â'r fframwaith cyflwyno adroddiadau ariannol perthnasol.

Nid oes yn y datganiadau ariannol gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau. Mae effeithiau'r camddatganiadau nas cywirwyd a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol a chyda'i gilydd, i'r datganiadau ariannol cyfan.

Mae balans mewn reserf er mwyn cwrdd â'r tanddatganiad o'r ddarpariaeth ar gyfer safleoedd gwastraff (paragraff 11), felly nid yw'r Cyngor yn agored i risg. Gyda synnwyr trannoeth, rydym yn cydnabod dylid addasu'r cyfrifon er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth, ond yn anffodus, ni chafodd y mater ei esgoli yn ddigon cynnar yn ystod y cyfnod archwilio.

Codwyd rhai materion ynglŷn â chofnodion asedau'r Cyngor yn ystod archwiliad 2013/14 (paragraff 15), a bwriedir rhoi sylw i'r rhain yn ystod 2014/15.

Rydym yn ymwybodol o faterion ynglŷn ag agweddau o'n adroddiadau datguddiad pensiwn SCR19 ar gyfer ein datganiadau ariannol (paragraffau 17-23). Rhoddwyd trefniadau mewn lle yn ystod 2014/15 er mwyn osgoi unrhyw ail-ddigwyddiad yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys sicrhau trefniadau gwell rhwng yr awdurdod gweinyddol ac actiwari'r Gronfa, yn ogystal â dyrannu adnodd ychwanegol er mwyn diweddaru'r data perthnasol.

SYLWADAU GAN PWYLLGOR ARCHWILIO CYNGOR GWYNEDD

Cydnabyddwn fod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi eu trafod â ni.

Cydnabyddwn ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol cywir a theg yn unol â'r fframwaith cyflwyno adroddiadau ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Pwyllgor Archwilio Cyngor Gwynedd ar 25 Medi 2014.

Rydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd yr holl gamau y dylem fod wedi'u cymryd i sicrhau ein bod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod yr wybodaeth honno wedi'i throsglwyddo i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych yn ymwybodol ohoni.

Yn gywir,

DAFYDD L EDWARDS
PENNAETH CYLLID

Dyddiad …………………………….

CYNGHORYDD JOHN PUGHE ROBERTS
CADEIRYDD Y PWYLLGOR ARCHWILIO

Dyddiad ……………………………

Atodiad 2

Adroddiad yr archwilydd annibynnol i Aelodau Cyngor Gwynedd

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig:

- Cyngor Gwynedd; a
- Cronfa Bensiwn Gwynedd

am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cyngor Gwynedd yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen a Datganiad Llif Arian Parod.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Gwynedd yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon a datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Gwynedd, sy'n rhoi darlun cywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Cynhelir archwiliad er mwyn cael digon o dystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu na'r nodiadau cysylltiedig, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: pa un a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Cyngor Gwynedd a gronfa bensiwn Gwynedd a pha un a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn y Rhagair Eglurhaol er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel pe bai'n berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a ddaeth i law wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cyngor Gwynedd

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Gwynedd ar 31 Mawrth 2014 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Gwynedd

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn Gwynedd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 ac o swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth a gynhwysir yn y Rhagair Eglurhaol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i gyflwyno adroddiad arno o ran y Datganiad Llywodraethu y cyflwynaf adroddiad i chi yn ei gylch os na fydd, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â 'Delivering Good Governance in Local Government: Framework' a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym mis Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o'm harchwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Gwynedd yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett

Archwilydd Penodedig

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

30 Medi 2014

Atodiad 3

Crynodeb o’r cywiriadau a wnaed i’r datganiadau ariannol drafft y dylid tynnu sylw Cyngor Gwynedd atynt

Yn ystod ein harchwiliad, gwnaethom nodi’r camddatganiadau canlynol a gywirwyd gan y rheolwyr, ond yr ystyriwn y dylid tynnu eich sylw atynt gan eu bod yn berthnasol i’ch cyfrifoldebau mewn perthynas â’r broses o gyflwyno adroddiadau ariannol.

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros y cywiriad
Naratif diwygiad i'r Rhagymadrodd Eglurhaol	**Rhagymadrodd Eglurhaol** Ffigurau a naratif wedi diweddaru yn y rhagair i adlewyrchu newidiadau yn y datganiadau ariannol	Er mwyn sicrhau cysondeb
£212,000	**Nodyn 15 – Eiddo, Offer a Chyfarpar** cywiriad i ddosbarthu o amhariad Amhariad gwerthiannau +£212,000 Amhariad ailbrisio -£212,000	Er mwyn cywiro gwall dosbarthu a cydymffurfio â’r Cod Ymarfer
£72,000	**Nodyn 18 and Nodyn 20** Dyledwyr cywiriad i ddosbarthu Dyledwyr Tymor Hir +£72,000 Dyledwyr Tymor Byr -£72,000	Er mwyn cywiro gwall dosbarthu a cydymffurfio â’r Cod Ymarfer
£111,000	**Nodyn 20 – Dyledwyr Tymor Byr** cywiriad i ddosbarthu dyledwyr tymor byr Cyrff Llywodraeth Canalog Eraill +£84,000 Awdurdodau Lleol Eraill +£27,000 Endidau Eraill -£111,000	Er mwyn cywiro gwall dosbarthu a cydymffurfio â’r Cod Ymarfer
£815,000	**Nodyn 23 – Credydwyr Tymor Byr** cywiriad i ddosbarthu Credydwyr Llywodraeth Cymru +£815,000 Endidau Eraill -£815,000	Er mwyn cywiro gwall dosbarthu a cydymffurfio â’r Cod Ymarfer

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros y cywiriad
Amryw o ddiwygiadau	**Nodyn 36 – Partïon Cysylltiedig** Cyrff elusennol neu wirfoddol: Aelodau - Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor -£2,216,380 Aelodau - Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor -£2,418,524 Swyddogion Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor -£273,795 Swyddogion Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor -£89,922	I gywiro am wallau fformiwla mewn papurau gwaith
Amryw o ddiwygiadau	**Nodyn 36 – Partïon Cysylltiedig** cwmnïau neu fusnesau: Aelodau - Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor -£13,797 Aelodau - Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor -£12,949 Cyrff Cyhoeddus Eraill (CBAC) – Taliadau a wnaethpwyd +£194,633 Cyrff Cyhoeddus Eraill (CBAC) - Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor -£97,316	I ddatgelu y symiau yn y cofnodion ariannol sylfaenol yn gywir
£501,000	**Nodyn 38 – Prydlesau** Cywiriad i ffigyrau prydlesi gweithredol yn dilyn trosglwyddo eiddo i CCG Prydlesau Gwithredol O fewn blwyddyn -£69,000 Rhwng un a pum mlynedd -£178,000 Mwy na pum mylnedd -£254,000	Er mwyn cywiro gwall yn y swm a nodir
Naratif ychwanegol	**Nodyn 38 – Prydlesau** Gwybodaeth ychwanegol a ddarparwyd mewn perthynas â chyllid yr ased GwyriAD	I hysbysu'r darllenwr

£19.317 miliwn	**Note 42 – Pensions Costs** Gostyngiad mewn ymrwymiadau net ar 31/3/14 yn dilyn adroddiad IAS19 diwygiedig gan yr Actiwari Mae hyn yn effeithio ar nifer o geisiadau o fewn y datganiadau ariannol	Er mwyn adlewyrchu costau pensiwn yn y datganiadau ariannol yn gywir.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk
Website: www.wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk